

Liepājas ostas attīstības plāna
2018.-2035. gadam
un stratēģiskā ietekmes uz vidi
novērtējuma sabiedriskā
apspriešana

Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde
Liepāja, 2017. gada 18. oktobrī

Sanāksmes kārtība

- * Liepājas ostas attīstības plāna 2018.-2035. gadam 1. redakcijas kopsavilkums
- * Attīstības plāna Vides pārskata 1. redakcijas kopsavilkums
- * Sabiedrības jautājumi, komentāri un priekšlikumi Attīstības plāna 1. redakcijai

Kas ir LSEZ?

Liepājas Speciālā Ekonomiskā Zona (LSEZ) tika izveidota 1997. gadā ar mērķi attīstīt un veicināt:

- * tirdzniecību,
- * rūpniecību,
- * kuģniecību un gaisa satiksmi,
- * starptautisku preču apmaiņu caur Latviju.

Tās uzdevums ir piesaistīt ieguldījumus ražošanas un infrastruktūras attīstībai un jaunu darba vietu radīšanai Liepājā.

LSEZ skaitļos

- * Kopējā teritorija 3 979 ha (65% no Liepājas pilsētas teritorijas): Karosta (48%), Liepājas osta 1 182 ha (30%), pilsētas industriālā teritorija (15%), Liepājas lidosta (7%)
- * Liepājas ostas 5 baseini: Brīvosta, Ziemas osta, Karostas kanāls, Tirdzniecības kanāls, Priekšosta
- * Uzņēmumu skaits ar LSEZ kapitālsabiedrības statusu: 41 (1200 darbinieki), stavidoru skaits 14 (800 darbinieki)
- * Liepājas ostas kravu apgrozījums 2016.g.: 5,679 milj. tonnas (Rīgas brīvosta 37,070 milj. tonnas un Ventspils brīvosta 18,812 milj. tonnas)

Plāna mērķis

Liepājas Speciālās Ekonomiskās Zonas (LSEZ) attīstības plāns ir ilgtermiņa stratēģisks attīstības plānošanas dokuments 2018. – 2035. gadam.

Tas ir pamatdokuments, kas iezīmē attīstības virzienus. Tas turpmāk izmantojams, formulējot konkrētus attīstības plānus īsākam laika posmam.

LSEZ attīstības plāna izstrādi pamato Liepājas Speciālās Ekonomiskās Zonas likums.

Izstrādē iesaistītās institūcijas

- * Liepājas pilsētas pašvaldība
- * SIA “Liepājas enerģija”
- * Dabas aizsardzības pārvalde
- * SIA “Liepājas ūdens”
- * AS “Augstsprieguma tīkls”
- * AS “Latvijas Gāze”
- * SIA “Lattelekom”
- * VAS “Latvijas dzelzceļš”
- * Valsts zemes dienests
- * Lursoft
- * LR Aizsardzības ministrija
- * Liepājas ostas nomnieku asociācija
- * u.c. institūcijas

Plānošanas ietvars – stiprās puses

- * S1. Augsts vietējo kravu īpatsvars (graudi, celtniecības materiāli) kopējā pārkrauto kravu apjomā
- * S2. Specializācija neliela apmēra un specifisku kravu pārkraušanā
- * S3. Neaizsalstoša osta
- * S4. Speciālās ekonomiskās zonas statusa priekšrocības LSEZ teritorijā (tiešās un netiešās nodokļu atlaides)
- * S5. LSEZ teritorijā ietilpst Liepājas lidlauks, kas ir sertificēts komerciālo gaisa pārvadājumu pakalpojumu nodrošināšanai

Plānošanas ietvars – stiprās puses

- * S6. Liepājas ostā strādā stidoru kompānijas, kas nodrošina dažādu veidu beramo, lejamo un ģenerālo kravu pārkraušanu, t.sk. nišas produktu segmentos
- * S7. Pilsētā ir veiksmīgi industriālie privāto investīciju projekti, kuru attīstība ir notikusi, pateicoties ostas, ģeogrāfisko priekšrocību, biznesa vides un efektīviem loģistikas risinājumiem
- * S8. LSEZ teritorijā ir pieejami multi-modāli transporta savienojumi (dzelzceļš, autotransports, jūras transports, aviotransports, Ro-Ro satiksme)
- * S9. LSEZ ir pieejama teritorija un inženiertehniskā infrastruktūra rūpniecības un loģistikas pakalpojumu attīstībai

Plānošanas ietvars – vājās puses

- * V1. Aizkavēta tirdzniecības ostas infrastruktūras attīstība salīdzinājumā ar Ventspils un Rīgas ostām, jo 50 gadus Liepājas osta bija slēgta militārā osta
- * V2. Sarežģīts un juridiski nesakārtots īpašumtiesību sastāvs atsevišķām zemes vienībām LSEZ teritorijā
- * V3. Nepietiekams kuģošanas ceļu dziļums pie piestātnēm, nepietiekama ostas iekšējo ceļu (dzelzceļš, autoceļš) kapacitāte
- * V4. Liepājas ostas kopējo hidrotehnisko būvju nolietojums
- * V5. Vēsturiskais piesārņojums Liepājas ostas Karostas kanālā un atsevišķās ostas teritorijās

Plānošanas ietvars – vājās puses

- * V6. Pazemināts ostas tiešā tuvumā dzīvojošo iedzīvotāju dzīves komforts (troksnis, smakas)
- * V7. Ierobežoti LSEZ pārvaldes finanšu līdzekļi, nepietiekama saistību (ķīlu) nodrošināšanas bāze (ieķīlājami aktīvi aizdevumu nodrošinājumam)
- * V8. Ierobežota ieņēmumu bāze no industriālajām teritorijām
- * V9. Nepietiekama LSEZ pārvaldes kapacitāte attīstības projektu veicināšanas un juridiskā atbalsta jomās

Plānošanas ietvars – iespējas

- * 1. Tautsaimniecības izaugsme, eksporta pieaugums, ārējā pieprasījuma nostiprināšanās un investīciju aktivitātes atjaunošanās
- * 12. ES valstu starptautiskās tirdzniecības pieaugums ar Tālo Austrumu un Austrumāzijas valstīm, nacionāla līmeņa pasākumi kravu piesaistei
- * 13. Krievijas ostu aizsalšana ziemas periodā
- * 14. Baltkrievijas ārējās tirdzniecības apjoma un tranzīta kravu pieaugums un Kazahstānas ārējās tirdzniecības apjoma pieaugums un tranzīta infrastruktūras attīstība
- * 15. Latvijas ostām kopumā ir pieejama plaša infrastruktūra, lai apkalpotu kravu pārvadājumus no un uz Krieviju un citām NVS valstīm

Plānošanas ietvars – iespējas

- * 16. Apstrādes nozares izaugsme Latvijā, saražotās produkcijas un eksporta pieaugums
- * 17. Investīciju apjoma palielinājums Liepājas pilsētā
- * 18. Spēcīgas rūpniecības tradīcijas, īpaši metālapstrādes un vieglās rūpniecības nozarēs
- * 19. Pašvaldības finanšu resursu izmantošana LSEZ industriālo teritoriju bāzes infrastruktūras attīstībai uzņēmējdarbības vajadzībām

Plānošanas ietvars – draudi

- * D1. Pieaug konkurence par darbaspēku, kas paaugstina tā izmaksas
- * D2. Zems investīciju līmenis ekonomikā
- * D3. Latvijas reitinga kritums GKI 2016-2017 vērtējumā
- * D4. Neskaidra nodokļu reformas ietekme
- * D5. Ģeopolitisko un ekonomisko faktoru ietekme uz tranzīta kravu apjomu Latvijā – ES ekonomiskās sankcijas pret Krieviju, Krievijas ilgtermiņa politika palielināt Krievijas ostu kapacitāti un pārkraušanas apjomu caur savām ostām, svārstīgās izejvielu cenas pasaules tirgū, u.c.

Plānošanas ietvars – draudi

- * D6. Līdzīgas tiešās un netiešās nodokļu atlaides kā Ventspils un Rīgas brīvostām
- * D7. Straujš darba samaksas kāpums privātajā sektorā Liepājā
- * D8. LSEZ specializācijai neatbilstošs augstākās izglītības programmu piedāvājums Liepājā
- * D9. Kvalitatīvi un kvantitatīvi ierobežots dzīvojamais fonds Liepājas pilsētā
- * D10. Konkurējošo ostu darbība un konkurētspējas paaugstināšanās

LSEZ vīzija

Liepājas osta ir ES nozīmes reģionāla osta, kas nodrošina drošus, uzticamus un efektīvus multimodālus transporta savienojumus, konkurētspējīgus ostas pakalpojumus un īsteno sociālās atbildības funkcijas un videi draudzīgu politiku. Osta darbojas globālajā un reģionālajā kravu transporta ķēdē, nodrošinot sinerģiju starp ostas un ražošanas funkcijām valstij nozīmīgāko transporta koridoru ietvaros. Osta sadarbībā ar pilsētu ir izveidojusi Liepāju par inovāciju un cilvēkresursu kompetences centru un Ziemeļeiropas mēroga industriālo un loģistikas centru, kas nodrošina cilvēkkapitāla piesaisti un augstas pievienotās vērtības apstrādes rūpniecības apakšnozaru un saistīto tautsaimniecības nozaru uzņēmumu attīstību un ienākšanu Liepājā.

Attīstības scenāriji - reālais

- * Notiek ilgtspējīga ostas darbība, nostiprinot un attīstot tranzīta kravu nišas segmentus un pakāpeniski palielinot vietējo kravu apgrozījumu
- * Līdz 2020. gadam tiek nodrošināta prioritāri nepieciešamo hidrobūvju renovācija, kā arī ostas kapacitātes paaugstināšana (kuģošanas kanāla padziļināšana PANAMAX tipa kuģi apkalpošanai, ostas iekšējo ceļu – autoceļa un dzelzceļa – izbūve Brīvostas un Ziemas ostas baseinos)
- * Pēc 2022. gada tiek paaugstināti ostas maksu tarifi, kas ļauj LSEZ uzturēt esošo infrastruktūru, ir pieejams publiskais finansējums (ES finanšu instrumenti vai valsts budžeta finansējums) hidrobūvju renovācijas nodrošināšanai
- * Kravu apgrozījums līdz 10 miljoniem tonnu gadā
- * Apstrādes rūpniecības uzņēmumi ar vidēju un augstu tehnoloģisko intensitāti pārsniedz esošo īpatsvaru 2017. gadā (27%), sasniedzot 50%.

Attīstības scenāriji - pesimistiskais

- * Kravu apgrozījuma samazināšanās (tranzīta kravu apjoma samazināšanās, Rīgas un Ventspils brīvostu konkurētspējas pieaugums Liepājas ostas nišas segmentos – labības produkti, kokmateriāli, ogles)
- * Ierobežots publiskais un privātais finansējums ostas infrastruktūras uzturēšanai, ostas darbības saspiešana
- * Kravu apgrozījums apmēram 2,3-2,8 miljoni tonnu gadā
- * Samazinās LSEZ industriālo uzņēmumu skaits

Attīstības scenāriji - optimistiskais

- * Būtiskas izmaiņas Liepājas ostas kravu struktūrā, paredzot konteineru kravu pārkraušanas attīstību, izveidojot multimodālu jūras transporta un loģistikas centru Priekšostas un daļēji Brīvostas Ziemeļu teritorijā
- * Latvijas valsts (Satiksmes ministrija) kopīgi ar lielajām ostām izstrādā Eirāzijas Ziemeļu transporta koridora maršrutu caur Latviju (transporta koridors šobrīd iet no Ķīnas caur Kazahstānu, Baltkrieviju un Poliju uz Vāciju, apejot Baltijas valstis)
- * LSEZ izstrādā biznesa modeli Eirāzijas Ziemeļu transporta koridora maršrutam uz Liepāju, vienlaikus izveidojot institucionālo partnerību ar pasaules mēroga transporta un loģistikas nozares partneriem
- * Kravu apgrozījums ≈ 20 miljoni tonnas gadā (pēc 2022. gada)
- * LSEZ ir izpildījusi savas galvenās funkcijas, visas LSEZ teritorijā pieejamās industriālās teritorijas ir iznomātas uzņēmumiem vai biznesa parku attīstītājiem. Pēc 2035. gada Liepājas pilsētā vairs nav nepieciešama SEZ ar nodokļu atvieglojumiem

Stratēģiskie mērķi un uzdevumi

SM1: Uz attīstību vērsta LSEZ pārvaldības nodrošināšana

SM2: Liepājas ostas konkurētspējas saglabāšana un attīstība

SM3: Industriālo teritoriju attīstība un uzņēmējdarbības vides uzlabošana

SM4: Cilvēkresursu attīstība un izglītības veicināšana

SM5: Multimodālu transporta savienojumu attīstība

SM6: Vides stāvokļa uzlabošana LSEZ teritorijā

SM1: Uz attīstību vērsta LSEZ pārvaldības nodrošināšana

- * 1.1. LSEZ pārvaldes struktūras un funkciju pilnveide;
- * 1.2. LSEZ saimnieciskās darbības ieņēmumu bāzes paaugstināšana;
- * 1.3. LSEZ zīmola un starptautiskās atpazīstamības un sadarbības veicināšana;
- * 1.4. Darba vides uzlabošana un personāla kvalifikācijas paaugstināšana;
- * 1.5. LSEZ pārvaldes materiāli tehniskās bāzes uzlabošana.

SM2: Liepājas ostas konkurētspējas saglabāšana un attīstība

- * 2.1. Kopējo hidrotehnisko būvju atjaunošana – pietātnes, moli, viļņlauži utt.
- * 2.2. Autoceļu un dzelzceļa pievadceļu attīstība;
- * 2.3. Kuģošanas ceļu padziļināšana;
- * 2.4. Pasažieru un prāmju satiksmes attīstība;
- * 2.5. Ostas infrastruktūras uzturēšana un attīstība zivsaimniecības uzņēmumu atbalstam;
- * 2.6. Liepājas jahtu ostas attīstība;
- * 2.7. Jauno ostas teritoriju Priekšostā attīstība;
- * 2.8. Stividoru kompetences veicināšana un jaunu pakalpojumu veidu attīstība.

SM3: Industriālo teritoriju attīstība un uzņēmējdarbības vides uzlabošana

- * 3.1. Industriālo teritoriju attīstība;
- * 3.2. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana.

SM4: Cilvēkresursu attīstība un izglītības veicināšana

- * 4.1. Cilvēkresursu pieejamības veicināšana LSEZ uzņēmumu attīstības nodrošināšanai;
- * 4.2. Mūsdienu darba tirgus prasībām atbilstoša dzīvojamā fonda attīstība;
- * 4.3. Atbalsts uz darba tirgu orientētas augstākās un profesionālās izglītības sistēmas izveidei.

SM5: Multimodālu transporta savienojumu attīstība

- * 5.1. Liepājas lidlauka attīstība;
- * 5.2. Galveno valsts autoceļu un dzelzceļa līniju attīstība Liepājas virzienā;
- * 5.3. Pilsētas galveno ielu tīklu un šķērsojumu attīstība;
- * 5.4. Multimodālu transporta pakalpojumu izveide un attīstība.

SM6: Vides stāvokļa uzlabošana LSEZ teritorijā

- * 6.1. Ostas piesārņoto teritoriju izpēte un sanācija;
- * 6.2. Vides stāvokļa uzlabošana LSEZ teritorijā.

Kravu apgrozījuma prognoze (reālais scenārijs)

Kravu veidi	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lauksaimniecības kravas	2 869	2 819	2 896	2 979	3 065	3 152	3 243
Ogles	467	1 830	1 880	1 934	1 989	2 046	2 105
Nafta un naftas produkti	381	361	371	382	392	404	415
Kokmateriāli	550	336	345	355	365	376	387
Biokurināmais	150	300	308	317	326	335	345
Celtniecības materiāli	494	523	537	553	569	585	602
Ro-Ro kravas	533	525	545	567	589	612	636
Pārējās kravas	236	490	503	518	533	548	564
KOPĀ:	5 680	7 184	7 387	7 604	7 828	8 058	8 296
Pieauguma temps (%)	1,2%	26,5%	2,9%	2,9%	2,9%	2,9%	2,9%

Plānotie kapitālieguldījumi (darbības programma) līdz 2022. gadam

Projekta nosaukums	Indikatīvās projekta izmaksas (milj. EUR)	Ieviešanas termiņš
Liepājas osta		
Zvejniekiem nepieciešamās infrastruktūras pilnveidošana Liepājas ostā, 2.kārta	2,070	2017.-2019.
Liepājas ostas sauszemes pievedceļu attīstība (KF projekts)	6,300	2017.-2022.
Karostas kanāla un Ziemeļu vārtu hidrotehnisko būvju atjaunošana (KF projekts)	3,000	2018.-2022.
Liepājas ostas ūdens infrastruktūras uzlabošana (KF projekts)	31,700	2017.-2022.
Burāšanas infrastruktūras un jahtu ostu tīkla būvju uzlabošana Igaunijā un Latvijā	0,410	2017.-2019.
Liepājas Karostas attīrīšanas 2.kārta	5,333	2018.-2022.
PAVISAM KOPĀ:	48,813	

Kohēzijas fonda finansējums **32 , 304 (66%)**

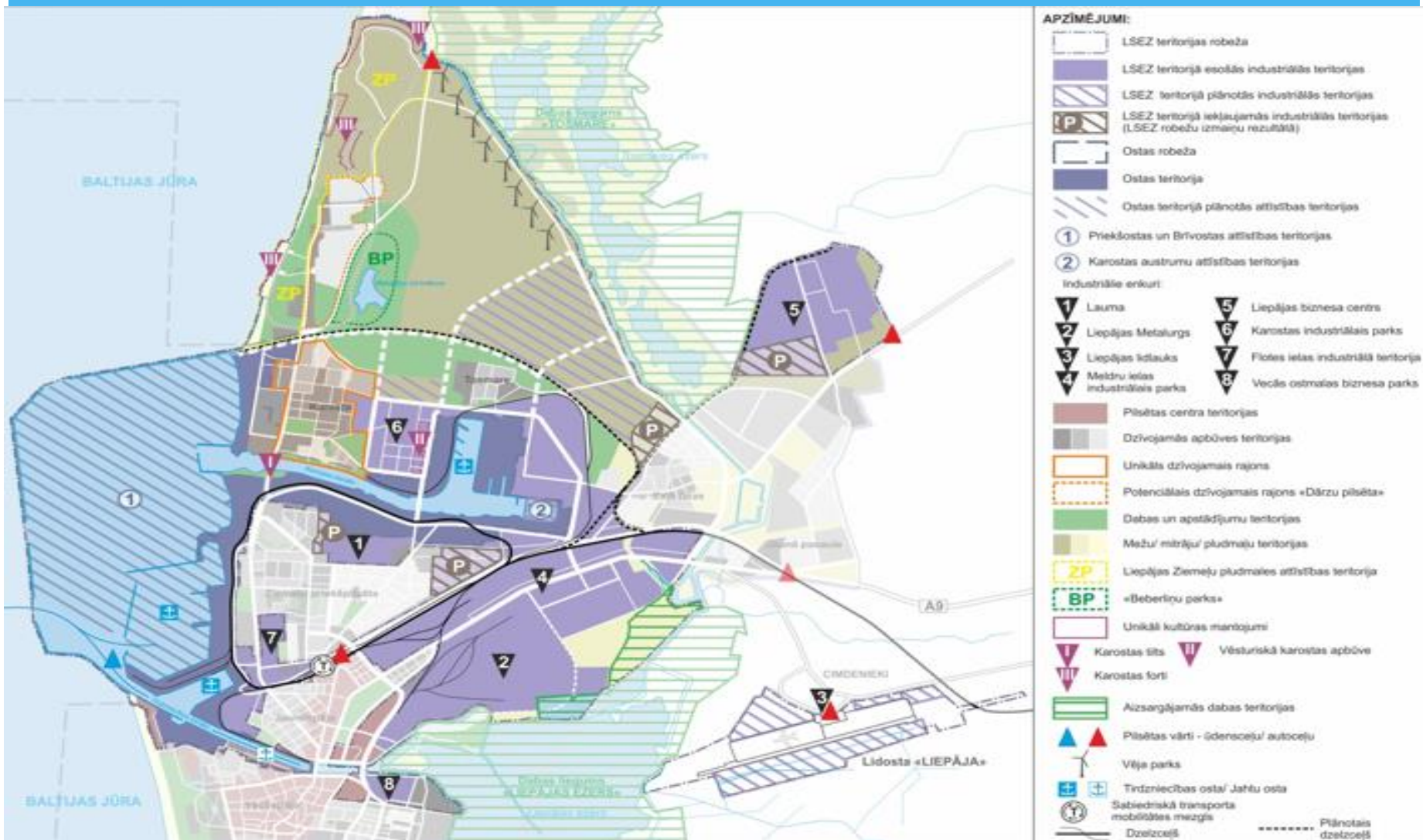
Rezultatīvie rādītāji

Rezultatīvie rādītāji	Mērvienība	Bāzes vērtība 2016. g.	Skaitliskā vērtība 2022. g.
Kopējais kravu apjoms	milj. t	5,679	8,296
Ro-Ro pasažieri	skaits tūkst.	33,0	43,0
Ostas pievedceļu kopējais garums	km	5 200	5 200
Ostas pieved-dzelzceļu kopējais garums	km	15 544	17 359
Ostā apkalpojamo kuģu maksimālie parametri	m	garums 230 platums 35 iegrime 11,0	garums 230 platums 35 iegrime 12,5
Ostā apkalpotie kuģi	skaits	1 274	1 860
Jūras negadījumi gadā	skaits	2	0
Darba vietas ostas uzņēmumos	skaits	752	800

Rezultatīvie rādītāji

Rezultatīvie rādītāji	Mērvienība	Bāzes vērtība 2016. g.	Skaitliskā vērtība 2022. g.
LSEZ uzņēmumi	skaits	41	46
Vidējas un augstas tehnoloģiskās intensitātes LSEZ uzņēmumu īpatsvars	%	27%	50%
Darbvietu skaits LSEZ rūpnieciskajos/ražošanas uzņēmumos	skaits	1225	1325
Liepājas lidosta			
Lidojumu nodrošināšana vasaras un ziemas periodā	lidojumi	nav	vasaras un ziemas periods
Saimnieciskas darbības (aviācijas un ne-aviācijas) ieņēmumi	EUR	45 450 EUR	200 000 EUR
Regulāri pasažieru gaisa pārvadājumu maršruti	skaits	1	3
Vispārējās aviācijas lidojumi gadā	skaits	0	2 500
Komerčiālās (neregulārās) aviācijas lidojumi gadā	skaits	0	250

Telpiskā perspektīva 2035. gadam

Paldies par uzmanību!